

Inarin kunnan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma

Kunnanhallitus 19.01.2026 § 4

Valmistelija

Viestintä- ja yhteistoimintapäällikkö

Inarin kunnan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman tarkoitus on edistää yhdenvertaisuutta ja ehkäistä syrjintää kaikessa kunnan toiminnassa. Tavoitteena on lisätä tietoisuutta, parantaa oikeusturvaa ja purkaa epäoikeudenmukaisia rakenteita.

Suunnitelma sisältää kuvauksen tärkeimmistä tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta käsittelevistä laeista, nykytilan arvion, tavoitteiden määrittelyn sekä toimenpidesuunnitelman sekä kuntalaisten että henkilöstön tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

Suunnitelman toimenpiteiden perustana on nykytila-analyysi, joka pohjautuu erityisesti alkuvuodesta 2025 toteutettujen kuntalais- ja henkilöstökyselyjen tuloksiin sekä kunnan muihin suunnitelmiin ja selvityksiin.

Yhdenvertaisuus ja eriarvoisuuden poistaminen ovat lähtökohtana niin kansainvälisissä ihmisoikeussopimuksissa kuin myös Euroopan unionin ja Suomen lainsäädännössä.

Yhdenvertaisuuslaki uudistui 1.1.2015. Uusi laki antaa aiempaa laajempaa suojaa syrjinnältä. Suoja syrjinnältä on yhtäläinen riippumatta siitä, perustuuko syrjintä etniseen alkuperään, ikään, kansallisuuteen, kieleen, uskontoon, vakaumukseen, mielipiteeseen, terveydentilaan, vammaisuuteen, seksuaaliseen suuntautumiseen tai muuhun henkilöön liittyvään syyhyn.

Sukupuoleen perustuvasta syrjinnän kiellosta säädetään naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetussa laissa.

Yhdenvertaisuussuunnittelun ja yhdenvertaisuuden edistämisvelvoite koskee kuntaa niin viranomaisena, työnantajana kuin koulutuksen järjestäjänä. 1.1.2025 alkaen velvoite on laajentunut koskemaan nimenomaisesti myös varhaiskasvatuksen järjestäjiä ja palveluntuottajia.

Tämä suunnitelma toimii sateenvarjosuunnitelmana koko kunnan toiminnalle. Koulut, kansalaisopisto ja varhaiskasvatus ylläpitävät omat toimialakohtaiset suunnitelmat.

Inarin kunta kuuluu saamelaisten kotiseutualueeseen ja suunnitelma sisältää myös toimenpiteet saamelaisten tosiasiallisen yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämiseksi Inarin kunnassa.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman laadinnasta sekä nykytilaa kartoittavien kyselyjen toteuttamisesta on vastannut viestintä- ja yhteistoimintapäällikkö. Hallintojohtaja on päivittänyt luvun 7 (henkilöstön yhdenvertaisuus- ja tasa-arvo).

Kuntastategian mukaisesti yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokysely toteutetaan kerran valtuustokaudessa ja sen tulosten raportointi toimii suunnitelman päivittämisen perustana kerran valtuustokaudessa.

Suunnitelma tullaan viemään valtuuston päätettäväksi. Ohessa oleva esitys Inarin kunnan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmaksi julkaistaan kunnanhallituksen 19.1.2026 käsittelyn verkkosivuille nähtäväksi.

Suunnitelmasta voivat kaikki lausua, mutta erikseen lausunto pyydetään saamelaiskäräjien lisäksi sivistyslautakunnalta, tekniseltä lautakunnalta, yhteistyötoimikunnalta, vanhus- ja vammaisneuvostolta sekä nuorisovaltuustolta.

Esittelijä Kunnanjohtaja Tommi Kasurinen

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää pyytää yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmasta lausunnon sivistyslautakunnalta, tekniseltä lautakunnalta, yhteistyötoimikunnalta, vanhus- ja vammaisneuvostolta, nuorisovaltuustolta sekä saamelaiskäräjiltä 20.3.2026 mennessä sekä laittaa ohessa olevan suunnitelman nähtäville kunnan verkkosivuille.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Päätös

Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti kunnanjohtajan ehdotuksen.

Pöytäkirja tarkastettiin tämän pykälän osalta kokouksessa.

Toimeksi: viestintä- ja yhteistoimintapäällikkö
Tiedoksi: sivistyslautakunta, tekninen lautakunta, yhteistyötoimikunta, vanhus- ja vammaisneuvosto, nuorisovaltuusto, saamelaiskäräjät
Lisätietoja: viestintä- ja yhteistoimintapäällikkö Anne-Marie Kalla, puh. 040 723 0697, anne-marie.kalla@inari.fi

Kunnanhallitus 13.04.2026 § 72
544/00.01.02.00/2024

Valmistelija Viestintä- ja yhteistoimintapäällikkö

Inarin kunnan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma on ollut lausuttavana sekä nähtävillä ja kommentoitavissa kunnan verkkosivuilla 20.1.-20.3.2026. Suunnitelmasta antoivat lausunnon sivistyslautakunta, tekninen lautakunta, yhteistyötoimikunta, vanhus- ja vammaisneuvosto, nuorisovaltuusto, saamelaiskäräjät sekä Pohjois-Suomen Parkinson-yhdistys ry. Lisäksi verkkosivujen kautta avattu kysely keräsi yhteensä 12 vastaajaa, joiden vastaukset on koottu raportiksi ja esitykset käsitelty lausuntojen tapaan.

Kaikki lausunnot on käsitelty suunnitelman jatkovalmistelussa ja muutosesitykset sisällytetty suunnitelmaan soveltuvin osin ohessa olevaan Inarin kunnan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmaan.

Suunnitelmassa on kuvattu sen kytkeytyminen Inarin kuntastrategiaan sekä muihin kunnan keskeisiin suunnitteluasiakirjoihin. Kuntastrategiassa on asetettu tavoitteet kaikenikäisten kuntalaisten hyvän elämän edellytysten turvaamiselle sekä saamen kielten ja kulttuurin edistämiseksi, ja nämä tavoitteet sekä niihin liittyvät mittarit on huomioitu suunnitelmassa, vaikka kaikkea ei toisteta.

Saadun lausuntopalautteen perusteella suunnitelmaa on täsmennetty ja konkretisoitu kuntalaisten vaikutusmahdollisuuksien ja tarpeiden tunnistamisen osalta. Tähän liittyen suunnitelmaan on lisätty esimerkki

kuntalaisten osallistumisesta maankäytön suunnitteluun, teknisen toimen roolista sekä kuvattu saavutettavien palvelujen järjestämistä kaikenikäisille sähköisten lupapalvelujen kehittämisen näkökulmasta.

Lausuntojen johdosta suunnitelmaa on tarkennettu myös Inarin kunnan ja hyvinvointialueen välisen yhteistyön osalta hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseksi. Samalla on täsmennetty, että kunnan järjestöyhteistyön piiriin kuuluvat myös sosiaali- ja terveysalan järjestöt, ja että kunta seuraa edunvalvonnassaan sosiaali- ja terveyspalvelujen saatavuutta.

Fyysisen esteettömyyden lisäksi suunnitelmaan on lisätty tavoitteeksi erityisryhmien tarpeiden tunnistaminen, mukaan lukien pitkäaikaissairaudet, toimintakyvyn asteittainen heikkeneminen sekä neurologiset sairaudet. Lausuntojen perusteella suunnitelmaan on kirjattu myös toimitilojen soveltuvuuden selvittäminen EU:n vammaiskorttikohteiksi.

Koulutusta yhdenvertaisuudesta, syrjinnän tunnistamisesta sekä saamelaisten oikeuksista on lausuntopalautteen perusteella tarkennettu tarjottavaksi luottamushenkilöille, vaikuttamistoimielimille sekä kunnan henkilöstölle.

Nuorten osallisuutta on vahvistettu lisäämällä suunnitelmaan nuorille kohdennettuja yhteydenottokanavia. Lisäksi syrjinnän ja kiusaamisen ehkäisyä koskevia kirjauksia varhaiskasvatuksessa, kouluissa ja nuorisotyössä on täsmennetty. Säännöt ja ohjeet käydään lasten ja nuorten kanssa läpi ja tietoa yhdenvertaisuudesta pyritään lisäämään. Nuorisotoimessa on lisäksi laadinnassa erilliset yhdenvertaisuussuunnitelmat nuorisotilojen osalta.

Suunnitelmaan on lisätty kuntastrategiassa toimenpiteenä mainittu lasten ja perheiden varhainen tukeminen yhteistyössä muiden viranomaisten ja järjestöjen kanssa.

Saamelaisten yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämistä koskeva käsittely on koottu suunnitelmassa kokonaisuudeksi lukuihin 5–6. Lausuntojen perusteella suunnitelmassa on mm. täsmennetty yhteistyön jatkaminen Saamelaiskäräjien kanssa henkilöstön rekrytoinnin, koulutuksen, koulujen oppimateriaalien saatavuuden sekä koordinoitun saamelaisen nuorisotyön järjestämisen osalta. Lisäksi Inarin kunta sitoutuu esityksen mukaisesti edistämään saamentyön johtamista yhteistyössä Saamelaiskäräjien ja muiden toimijoiden kanssa, mukaan lukien esihenkilöiden tuki saamenkielisten ja saamelaiskulttuurin mukaisten palvelujen sekä henkilöstön johtamisessa ja henkilöstön verkostoitumisen vahvistaminen.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Tommi Kasurinen

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää hyväksyä osaltaan oheisen Inarin kunnan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman ja esittää sen edelleen valtuuston hyväksyttäväksi.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Käsittely

Viestintä- ja yhteistoimintapäällikkö Anne-Marie Kalla oli paikalla asiantuntijana klo 16.04-16.23. Kokous keskeytettiin kuulemisen ajaksi.

Anni Koivisto esitti seuraavat muutokset ja lisäykset:
kohta 1.1: muutetaan lause: "Inarin kunnassa elävät rinnakkain suomalainen, inarinsaamelainen, koltansaamelainen ja pohjoissaamelainen kulttuuri."

muotoon ”Inarin kunnassa elävät rinnakkain suomalaiset ja saamelaiset kulttuurit. Alueen saamelaiskulttuuri on moninaista - Inarissa elävät inarinsaamelainen ja kolttasaamelainen kulttuuri, jotka ovat saamelaiskulttuurissa vähemmistössä.”

kohta 4.1: lisätään kohtaan Osallisuus: ”Osallistumisen tapojen kehittämisessä huomioidaan erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien mahdollisuus vaikuttaa kunnan päätöksentekoon.”

kohta 4.2: lisätään kohta: ”Koulutus: Järjestetään yhdenvertaisuuskoulutusta erityisesti lasten ja nuorten parissa työskentelevälle henkilöstölle.”

kohta 4.4: lisätään kohtaan Suunnitelmallisuus: ”Huomioidaan suunnittelussa esteettömyyden eri ulottuvuudet.”

Kunnanhallitus hyväksyi esitykset yksimielisesti.

Päätös

Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti kunnanjohtajan ehdotuksen Anni Koiviston esittämällä muutoksilla.

Pöytäkirja tarkastettiin tämän pykälän osalta kokouksessa.

Valtuustolle

Lisätietoja: viestintä- ja yhteistoimintapäällikkö Anne-Marie Kalla,
puh. 040 723 0697, anne-marie.kalla@inari.fi
